

בית המדרש קהל מגן שאול

1270 51 St. Tel: 436 8450

יצא לאור ע"י
"חברת מזכי הרבים העולמי"
בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

עיר התורה בית שמש

להשיג הקונטרסים בטל:

054-8436784

יו"ל בפרוס חג הפסח תשס"ח

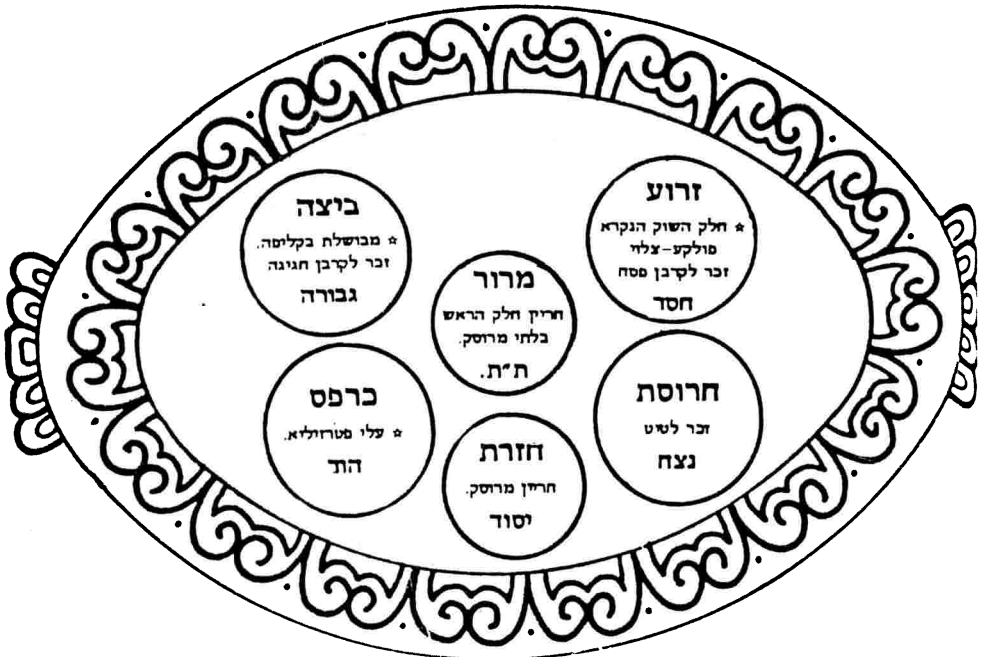

סדר הקערה:

☆ מסדרים הקערה קודם קידוש.

יסדר ג' מצות שלימות זה על גבי זה כנגד כהן לוי ישראל [חב"ד]. (אם אין לו אלא שתי שלימות יסדר המצה שבורה באמצע).

אופן סידור המצות: מסדר כהן ועליו לוי ועליו ישראל וכשמניחם על הקערה מהפכם כדי שיהא כהן למעלה (כתבי הגה"ק מבילגורייא זי"ע בשם כ"ק אדמו"ר מרן מהר"א זי"ע). יסדר המינים על הקערה כמנהג האריז"ל בסדר זה:

הקערה
מלכות

המצות מניחים מלמעלה על הקערה.

☆ יאמר כל הסימנים בפה מלא, כי נרמזו בהם סודות גדולים ונפלאים (יסוש"ה).

☆ המנהג שהילדים מתרגמים את סימני הסדר להמסובים.

סדר הקרבת קרבן פסח

סדר אמירת קרבן פסח לפי מנהג הגר"א זצ"ל

אחר חלות היום כיח אונור פסוקי קרבן פסח שנכתב. היינו נפרשת צא מן ויאמר ה' אל משה ואל אהרן עד פסח הוא לה'. ומן ויקרא משה עד כן עשו. ומן ויאמר ה' אל משה זאת חוקת הפסח עד כן עשו. ונפ' אמור אלה מועדי ה' עד פסח לה'. ונפ' נכעלוסך וידבר ה' אל משה במדבר סיני בשנה השנית עד ולאורח הארץ. ונפ' פינוס ובחדש הראשון עד פסח לה'. ונפ' ראה שמור את חדש האביב עד לא תעשה מלאכה. וניכושע ה' ויחנו בני ישראל בגלגל עד עצם היום הזה. ונמלכיס צ' כ"ג ויצו המלך עד לה' בירושלים. ונד"כ צ' ל' וישלח יחזקיהו על כל ישראל עד וירפא את העם. ונקפיטל ל"כ ויעש יאשיהו בירושלים עד נעשה הפסח הזה:

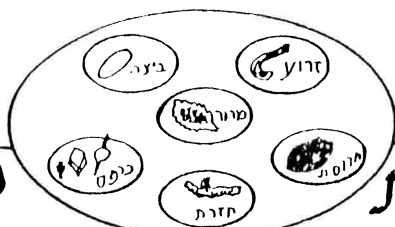
וקודם קריאת הפרשה יאמר זה:

רבנו של עולם אתה צויתנו להקריב קרבן הפסח במועדו בארבעה עשר לחודש הזה ולהיות כהנים בעבודתם ולוים בדוכנם וישראל במעמדם קורין את ההלל. ועתה בעונותינו חרב בית המקדש ובטל הקרבת הפסח ואין לנו לא כהן בעבודתו ולא לוי בדוכנו ולא ישראל במעמדו ואתה אמרת לשלם פרים שפתינו. לכן יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו שיהא שיח שפתינו חשוב ומקובל לפניך כאלו הקרבנו את הפסח במועדו ועמדנו על מעמדו. דברו הלויים בשיר והלל והודות לה'. וכונן בית מקדשך על מכונו ונקריב לפניך את הפסח במועדו. כמו שכתבת עלינו בתורתך על ידי משה עבדך מפי כבודך כאמור:

" ויאמר יהוה אל משה ואליהרן בארץ מצרים לאמר: יהיה לכם לחם ראש חדשים ראשון הוא לכם לחדשי השנה: וכלו את פסח ישראל האמר בעשר לחם הזה ויקחו להם איש שה לבית אבית שה לבית: ויאסו מעט הבית מהיות משה ויקח הוא ושבעו הקרב ארבותו במכסת נפשת איש לפי אכלו תבסי עליהשה: השה תמים וכל בן שנה יהיה לכם מן הכבשים ומן העזים תקחו: ויהיה לכם למשמרת עד ארבעה עשר יום לחדש הזה וישחטו אתו כל קרב עדת ישראל בין הערבים: וילקחו מן הקם נתנו על דשתי המזוזות ועל המשקוף על הפתים אשר יאכרו אתו כהם: ויאכלו את הבשר בפילה הזה צליראש ומעות עלי מרקים יאכלו: אלהתאכלו ממנו נא ובשל מבשל במים כי אם צליראש ראשו על דשקעו ועל קרבן: ואלא תוהוהו ממנו עד דשקך והנתר ממנו עד דשקך באש השרפו: ונכבה האכלו אתו מתניכם הגרים נשליכם כגליתכם ומקלכם בידכם יאכלתם אתו בחזון פסח הוא ליהנה:

הא לך סדר קרבן פסח בקלרה לפי מה שהעתיק בסדר היום והועתק ממנו לוח צלוח:

קרבן פסח מביא מן הכבשים או מן העזים. זכר בן שנה. ושוחטו בעורה בכל מקום. אחר חצות בארבעה עשר דוקא. ואחר שחיטת תמיד של בין הערבים אחר הטבת גרות של בין הערבים. אין זורקין דם הפסח עד שישחטו התמיד ויזרקו את דמו. וממרסים בדם הפסח כדי שלא יקרוש עד שיוזקו דם התמיד. ואח"כ יזרק דם הפסח. ואין שוחטין את הפסח

מצרים

ביציאת

הרי זה

וכל הערבה לספר

סדר הקרבת קרבן פסח

על החמץ. וזורק דם הפסח זריקה אחת כנגד היסוד. וכיצד עושים. שחט השוחט וקבל הכהן הראשון שבראש השורה. ונותן לחבירו והבירו לחבירו. והכהן הקרוב אצל המזבח זורק זריקה אחת כנגד היסוד. וחוזר הכלי ריקן לחבירו. וחבירו לחבירו. ומקבל כלי המלא תחלה. ואח"כ מחזיר הריקן. והיו שורות של בויכי כסף וזהב. ולא היו לבזיכין שולים שמא יניחום ויקרוש הדם. ואח"כ תולין את הפסח. ומפשיטין אותו כולו. וקורעין אותו וממחין את קרביו עד שיצא הפרש. ומוציא את האימורין. והם החלב שעל הקרב ויותרת הכבד וב' כליות והחלב שעליהן. והאליה לעומת העצה. ונותנם בכלי שרת. ומולחם. ומקטירם הבהן על גבי המזבח כל אחד לבדו. והשחיטה והזריקה ומחוי קרביו והקטר חלביו דוחין את השבת. ושאר עניניו אינם דוחין את השבת. וכן אין מוליכין אותם לבית כשחל בשבת. אלא כת הא' הם מתעכבים עם פסחיהם בהר הבית. והכת השניה יושבת לה בחיל. והג' במקומה עומדת. חשיכה יצאו וצלו פסחיהם. ובג' כחות הפסח נשחט. ואין כת פחות משלשים אנשים. נכנסת כת האחת ונתמלאת העזרה. ונעלין אותה. ובעוד שהם שחטין ומקריבין החלב. קורין את ההלל. אם גמרו אותו קודם שהקריבו כולם שונין אותו. ואם שנו ישלשו. על כל קריאה תוקעין ג' תקיעות תקיעה תרועה תקיעה. גמרו מלהקריב פותחין העזרה. יצאת כת ראשונה נכנסת כת שניה. ונעלין דלתות העזרה. גמרו פותחין. יצאה כת שנייה נכנסת כת שלישית. ומעשה כולן שוין. ואחר שיצאו כולן רוחצין העזרה ואפילו בשבת. מפני לכלוך הדם שהיה בה. וכיצד היתה הרחיצה. אמת המים היתה עוברת בעזרה. והיה לה מקום לצאת ממנה. וכשרוצין להדיח את הרצפה. סותמין מקום היציאה. והיא מתמלאת על כל גדותיה מפה ומפה. עד שהמים עולין וצפין מכאן ומכאן. ומקבץ אליה כל דם וכל לכלוך שהיה בעזרה. ואח"כ פותחין מקום יציאתה והכל יוצא. עד שנשאר הרצפה מנוקה ומשופה. זה כבוד הבית. ואם הפסח נמצא טריפה לא עלה לו עד שמביא אחר ואפילו ק' :

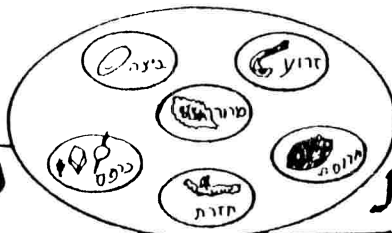
אלהינו ואלהי אבותינו מלך רחמן רחם עלינו טוב ומטיב הדרש לנו שובה אלינו בהמון רחמך בגלל אבות שעשו רצונך בנה ביתך כבתחלה וכונן בית מקדשך על מכונו והראנו בכנינו ושמחנו בתקונו והשב שכנתך לתוכו והשב כהנים לעבודתם וליוץ לשירים ולזמרים והשב ישראל לנויהם ושם נעלה ונראה ונשתחוה לפניך בשלש פעמי רגלינו ונאכל שם מן הזבחים ומן הפסחים אשר יגיע דמם על קיר מזבחך לרצון. יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך ה' צורי וגואלי:

נוסח של אמירת הלכות הקרבת הפסח מהגאון הרי"ב ז"ל.

כך היתה עבודת קרבן פסח בארבעה עשר בניסן. אין שוחטין אותו אלא אחר תמיד של בין הערבים. ערב פסח בין בחול בין בשבת היה התמיד נשחט בשבע ומחצה. וקרב בשמונה ומחצה. ואם חל ע"פ להיות ע"ש היו שוחטין אותו בשש ומחצה וקרב בשבעה ומחצה והפסח אחריו. כל אדם מישראל אחד האיש ואחד האשה ב"ב הגדולים והטהורים ונמולים (וכשם שמילתו מעכבת מלעשות הפסח ומלאכול בו. כך מילת בניו הקטנים ומילת עבדיו בין גדולים בין קטנים וטבילת אמהותיו מעכבת) כל שיכול להגיע לירושלים בשעת שחיטת הפסח חייב בק"פ: מביאו מן הכבשים או מן העזים וזכר תמים בן שנה (אינו טעון סמיכה) ושוחטו בכל מקום בעזרה אחר גמר עבודות תמיד הערב ואחר הטבת הנרות. ואין שוחטין הפסח ולא זורקין הדם ולא מקטירין החלב על החמץ (אפי' היה כזית ברשותו של אחד מבני החבורה בשעת אחת מהעבודות של ק"פ. הוא לוקה והפסח כשר): שחט השוחט (אפי' זר) וקבל דמו כהן שבראש השורה בכלי שרת ונותן לחבירו. וחבירו לחבירו. כהן הקרוב אצל המזבח זורקו זריקה אחת כנגד היסוד ומחזיר הכלי ריקן לחבירו וחבירו לחבירו. מקבל את המלא ומחזיר את הריקן. והיו הכהנים עומדים שורות

עצרים

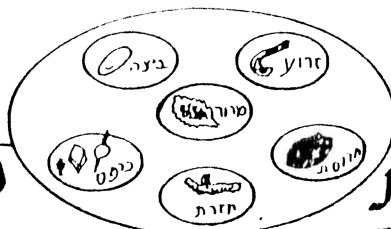
ביציאת

זבל הטרבה לספר ביציאת

סדר הקרבת קרבן פסח

שורות ובידיהם בויכין שכולן כסף או כולן זהב. ולא היו מעורבים. ולא היו לבויכין שולים שלא יניחום ויקרש הדם. אח"כ תולין את הפסח באונקליות (או במקלות דקים מניח על כתפו ועל כתף חבירו) תולה ומפשיט אותו (ובשבת עד החזה ומשם ולמטה שקל ליה בכרוי) וקורעין בטנו ומוציאין אימורים החלב שעל הכרס ויותרת הכבד ושתי הכליות וחלב שעליהן והאליה אם היה ממין הכבשים לעומת העצה. נותן בכלי שרת ונוולחן ומקטירין הכהן על המערכה. חלבי כל זבח וזבח לבדו. בחול ביום. ולא בלילה שהוא י"ט. אבל אם חל ע"פ בשבת מקטירין והולכין כל הלילה. ומוציא קרביו וממחה אותן עד שמסיר מהן הפרש (כדי שיהיו נקיים כשצוללו עמם) שחיתתו וזריקת דמו ומיחוי קרביו והקטר חלביו דוחין את השבת. שאר עניניו אין דוחין: בשלש כתות הפסח נשחט ואין כת פחותה משלשים אנשים. נכנסה כת אחת נתמלאה העזרה. נועלין אותה ובעוד שהן שוחטין ומקריבין. הלויים קורין את ההל. אם גמרו קודם שיקריבו את כולם. שנו. אם שנו. שלשו. על כל קריאה תקעו הריעו ותקעו. גמרה כת א' להקריב. פותחין העזרה יצאה כת ראשונה. נכנסה כת שניה נעלו דלתות העזרה. גמרה. יצאה שניה. נכנסה שלישית. כמעשה הראשונה. כך מעשה השניה והשלישית. אחר שיצאו כולן רוחצין העזרה מלכלוכי הדם ואפי' בשבת. אמת המים היחה עוברת בעזרה. שכשרוצין להדיח הרצפה סותמין מקום יציאת המים והיא מתמלאה על כל גדותיה עד שהמים עולין וצפין ומקבצין אליהם כל דם ולכלוך שבעזרה. אח"כ פותחין הסתימה ויוציאין המים עם הלכלוך. נמצאת הרצפה מנוקה. והו כבוד הבית. יצאו כל אחד עם פסחו (ועור שלו) וצלו אותם כיצד צולין אותו מביאין שפוד של רמון תוחבו מתוך פיו עד בית נקובתו. ותולה לתוך התנור והאש למטה. ותולה כרעיו ובני מעיו חוצה לו. ואין מנקרין את הפסח כשאר בשר. בשבת אין מוליכין את הפסח לביתם. אלא כת הראשונה יוצאין בפסחיהן ויושבין בהר הבית. השניה יוצאין עם פסחיהן ויושבין בחיל. השלישית במקומה עומדת. חשכה יצאו וצלו את פסחיהן: כשמקריבין את הפסח בראשון. מקריבין עמו ביום י"ד זבח שלמים. מן הבקר או מן הצאן גדולים או קטנים זכרים או נקבות. והיא נקראת חגיגת ארבעה עשר. על זה נאמר בתורה וזבחת פסח לה' אלהיך צאן ובקר. ולא קבעה הכתוב חובה אלא רשות בלבד. מ"מ היא כחובה מד"ס. כדי שיהא הפסח נאכל על השובע. אימתי מביאין עמו חגיגה. בזמן שהוא בא בחול. בטהרה. ובמועט. ונאכלת לשני ימים ולילה אחד. ודינה ככל תורת זבחי שלמים. טעונה סמיכה ונסכים ומתן דמים שתיים שהן ארבע. ושפיכת שיריים ליסוד. והו סדר עבודת קרבן פסח וחגיגה שעמו בבית אלהינו יה"ר שיבנה במהרה בימינו אמן:

עצרים היו זה עשאו וזבחו

זבחי הערבנה לספר ביציאת

*****
 * ליל הסדר *
 * *****

ההכנות לליל הסדר

א. נפסק להלכה בשו"ע (ס' תע"ב): יהא שולחנו ערוך מבעוד יום. והטעמים: כדרך בני חורין

ששולחנם ערוך זמן רב לפני הסעודה, וכדי שיוכלו להתחיל את הסדר ללא שהות, שמצוה להזרוז לערוך את הסדר בהקדם כדי שלא ישנו הילדים וישאלו מה נשתנה.

ב. פורסים על השולחן מפה לבנה, נותנים את קערת המצות במקום בעה"ב, ולפני המסובים עורכים את ההגדות כוסות וצלחות ושאר כלי האוכל הנצרכים. מקשטים את השולחן בטוב טעם ובהידור מזהיר, אע"פ שבכל ימות השנה ראוי למעט בכלים מפוארים משום זכר לחרבן בית המקדש, מ"מ בליל הסדר מצוה להרבות בהם כדי להרגיש כבני חורין אמתיים.

ג. יש נוהגים לקשט את השולחן מלבד הנירות הרגילים של כל השנה, בנרות סדר גדולים ומיוחדים שנקראים "מה נשתנה לעכט" - כי גם בהם יראו הילדים שינוי וישאלו.

תפלת מנחה

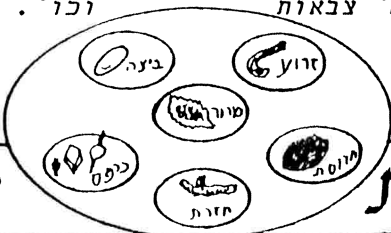
א. הולכים לתפלת מנחה בבגדי יו"ט הנקיים והמכובדים (= בגדי יו"ט יפים משל שבת) בשמחת הלב ובהרגשה קדושה וטהורה שהולכים לקבל את פני החג הגאולה והחירות בהתרוממות הרוח והנפש.

ב. אומרים "הודו וכו'" יאמרו גאולי ה'" לפני תפלת מנחה כרגיל לפני תפילות שבת ויו"ט. ובסידור יעב"ץ כתב: לאמר מזמור זה בערבי ימים טובים של פסח ור"ה (ולא בשאר עיו"ט) והספרדים נוהגים לאומרו בער"פ לפני תפלת ערבית כדי להסמיך את ארבעה הגאולות המוזכרות במזמור זה, לגאולת מצרים.

ג. נוהגים לומר אחר תפלת מנחה את סדר הקרבת קרבן פסח המודפסת בנוסחאות שונות בסדה"י ובסידור יעב"ץ. בסידור השה"ק כתוב שיש לומר ג"כ את פרשת קרבן פסח הכתובה בתורה, ומנהג הגר"א היה לומר גם את הפרשיות מהתנ"ך המדברים מענין קרבן פסח (יהשע ה מלאכים כג דה"י ב) -

ד. הגה"ק מדינוב בספר דרך פקודך כתב לומר את סדר קרבן פסח לאחר פרשת התמיד וסדר

הקטורת, קודם שיאמר את ה' צבאות וכו'.

וכל הטרבה לספר ביציאת מצרים

תפלת ערבית

הש"ץ מתחיל ברכו בניגון יו"ט כפי מנהג המקום. (וע' ברמ"א ס' תרי"ט שאסור לשנוח ממנהגי העיר אפילו בניגונים) - יש נוהגים לומר פיוטי מערבית בברכות ק"ש, ויש נמנעים מזה מחשש הפסק. והוא פלוגתא בין המחבר לרמ"א (בס' ס"ח) המחבר אוסר והרמ"א כתב שאין לפרוש מן הציבור במקום שנוהגים לאמרו ואין זה הפסק. ואנו אין נוהגים לאמרו.

ב. בסוף ברכות ק"ש מסיימים וחותרים "הפורש סוכת שלום וכו'" ואומרים את הפסוק "וידבר משה את מועדי ה' אל בני ישראל" (י"א לאומרו בלחש, ואנו נוהגים לאומרו בקול רם).

ג. בתפלת שמונה עשרה אומרים "אתה בחרתנו וכו'" כנוסח המודפס בסידור, ויאמר זאת בשמחה רבה ובהתעוררות הנפש, וירגיש בנפשו את בחירת ישראל ע"י הקב"ה בחג זה לעם סגולה מכל העמים המתעוררת בחג הפסח יותר מבכל המועדים.

ד. אם חל ההפסח בשבת, אין אומרים ברכת מעין שבע, שלא נתקנה אלא מפני עם שבשדות שמאחרין לבוא לבית הכנסת ולכן תקנו להאריך קצת בתפילה ליתן להם שהות לגמור את תפילתם ולא ישארו יחידים מפני סכנת המזיקים, אבל ליל פסח הוא ליל שימורים ואין לחוש למזיקים. אבל אומרים אז ויכולו בקול רם, שעיקר התקנה היתה עבור יו"ט שחל להיות בשבת שאין אומרים אז ויכולו בתוך התפילה.

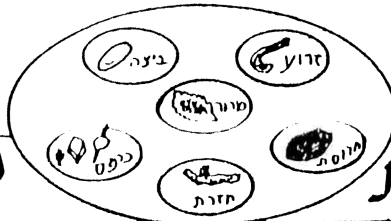
ה. אחרי התפלה קודם קדיש תתקבל, גומרין את ההלל בנעימה בשמחה ובטוב לב. והטעם: עפ"ד הטור לפי שאין מברכין על ההלל בשעת אמירת ההגדה, לכן אומרין הלל בבהכ"נ שלא יצטרכו לברך בעת ההגדה (ח"י).

אחר התפלה

א. מברכים איש את רעהו בברכת "גוט יום טוב" בפנים מאירות מתוך אהבה וחדוה, ובלי עיכוב ימהר כל אחד אל ביתו לערוך את הסדר. יש נוהגים לברך את בניהם בברכת ישמך אלוקים כאפרים וכמנשה.

ב. האשה מדליקה את הנרות, ובלי עיכוב ניגשים מיד לעריכת הסדר הגדול והמרומם.

(אם חל בשבת, אין אומרים בו שלום עליכם מלאכי השרת, כיליוט זה נאמר: אני ולא מלאך.)

עצרים

הערבה לספר ביציאת

הרי זה עשונדו!

הגדה של פסח

סדר הקערה לפי האריז"ל הקדוש

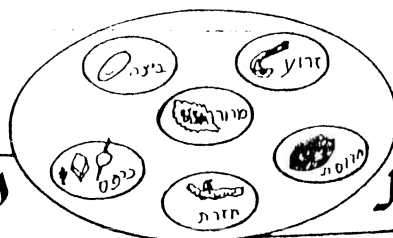
לוקח שלוש מצות שמורות, ומניח כהן למעלה, ותחתיו לוי ותחתיו ישראל. ויקח מרור וכרפס וחרוסת ושני מיני תבשילין זרוע וביצה מבושלים, ומניח כל חמשת הדברים על המצות, היינו זרוע בימין שלו וביצה משמאל שלו ומרור באמצע, בין הזרוע והביצה. חרוסת יניח בקו הימין שלו, וכרפס משמאל שלו, החזרת יניח למטה מן המרור בקו האמצעי, כדי לעשות אחרי-כך כריכה עם החזרת, ואל ישנה מזה הסדר.

סדר הקערה לפי דעת רבינו הגר"א זצ"ל

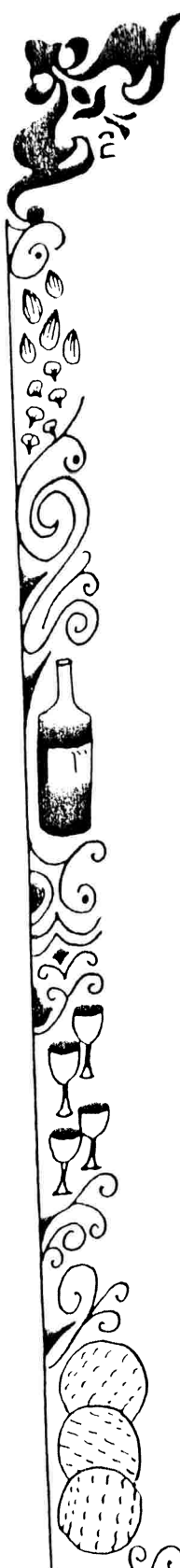

סדר הקערה לשיטת הגר"א זצ"ל שלפנינו המצוה מונחת באמצע עם המרור והחרוסת עליהן והזרוע והביצה תחתיהם:

זרבה לספר ביציאת

עצרים הרו זה עיבודו!

מצות סיפור יציאת מצרים
*****

- א. סיפור יציאת מצרים -
- ב. אכילת מצה -
- ג. אכילת מרור -
- ד. שתיית ארבע כוסות -

א. מצות עשה מן התורה לספר בליל ט"ו בניסן, את הניסים והנפלאות שנעשו לאבותינו במצרים.

ב. בשו"ע (ס' תפ"א ס"ב) כתוב: "חייב אדם לעסוק בהלכות

הפסח וביציאת מצרים, ולספר בניסים ובנפלאות שעשה הקב"ה לאבותינו, עד שתחטפנו שינה" ומשמע מלשון זה, שהמצוה כוללת גם את "הלכות הפסח" - (עיין לעיל במנהגי חודש ניסן "שואלין ודורשיין")

ג. המצוה אינה למלאות את חיסרון הידיעה בניסי הקב"ה במצרים, אלא עצם הסיפור בניסים היא המצוה. ולכן גם זקנים וחכמים שכל פרטי סיפור יציאת מצרים ידועים להם משנים קדמוניות, חייבים במצוה זו.

ד. מצוה לספר לבניו ולבנותיו הגדולים והקטנים, לכל אחד כפי הבנתו, שעבדים היינו לפרעה בארץ מצרים, ובלילה הזה הוציאנו הקב"ה משם לחירות עולם ע"י ניסים ונפלאות שנעשו ע"י שליחו "משה רבינו" נביא ה'.

ה. סיפור יציאת מצרים, מצוה שיסופר בתור תשובה לבניו השואלים. שנאמר: "והיה כי ישאלך

בנך וגו' ואמרת אליו וגו'" - לכן תקנו חז"ל שיעשו בלילה הזה מספר שינויים (כמו :

מסלקין את המצות מהשולחן, חוטפים מצה זה מזה, מטבילין שתי פעמים, מחלקים קליות ואגוזים לדיעה מסוימת שזה הטעם) כדי שיראו הילדים ויתמהו, וישאלו "מה נשתנה?" - ומי שאינו יודע לשאול בעצמו על השנויים המתמיהים, צריך האב לפתוח לו וללמדו לשאול.

ו. מי שאין לו בן שישאלו את ה"מה נשתנה" - אשתו שואלתו או אחד מהמסובים. ואם הוא

מסדר את סדרו לבדו ואין איש איתו, שואל הוא את עצמו, ומשיב לעצמו. (מסופר על צדיקין

שהיו שואלים את המה נשתנה ושוטחים את קושיותיהם לפני הקב"ה - כביכול)

מצות אכילת מצה

*****

א. מצות עשה מן התורה לאכול מצה בליל הסדר של פסח.

ב. סיעור אכילת מצה לקיום המצוה הוא "כזית" - (19 גרם - וי"א 27 גרם) ולכתחילה יש להכניס

את שתי הכזיתים של "מוציא" ושל "מצה" בבת אחת אל פיו ולרסקם, ולבלוע כל כזית בפעם

אחת. ואם אינו יכול, יאכל של המוציא תחילה, ואח"כ של אכילת מצה, ושניהם צריכים הסיבה.

ג. לכל הפחות יראה לאכול את הכזית תוך 4 דקות שהוא סיעור כדי אכילת פרס, מי ששהה באכילת

המצה ביותר משיעור זה לא יצא ידי חובת המצוה.

ד. גם אלו האוכלים בפסח מצה שרויה, יקפידו בשכזית הראשונה של אכילת מצה לא ישרה במים

רותחים, וכ"ש שלא יבשלנה, ומי שאינו יכול ללעוס את המצה, ישרנה מעט במים פושרים כדי

שתתרכך, אבל לא שתתמסם.

ה. אע"פ שעיקר מצות אכילת מצה מקיימים באכילת הכזית הראשון, ידועה היא דעת המהר"ל מפראג

בספרו "גבורות ה'" (פ"ח ד"ה שמש) שכל מה שמוסיף באכילה על הכזית הראשון, מקיים מצוה

של אכילת מצה, ולפיכך יש לאכול את כל המצה בהסיבה.

ו. כל שאר ימי הפסח אין חובה או מצוה לאכול מצה, ואם רוצה יכול להסתפק בפירות וירקות.

והעיקר שלא יאכל חמץ. אולם דעת הגר"א ז"ל היא: שיש מצוה באכילת מצה כל שבעת ימי

הפסח, שנאמר "שבעת ימים מצות תאכלו" (ויקרא כג) אלא שהיא מצוה קיומית ולא חיובית

ואם אינו רוצה אינו מחויב לקיימה. (עיין בזה: מעשה רב ס' קכ"ה שו"ת חת"ס יור"ד סי'

קצ"א ובמג"א ס' תרל"ט סק"יז)

מצות אכילת מרור

*****

א. בזמן שבהמ"ק היה קיים היתה מצות עשה מן התורה לאכול מרור בליל הפסח, שנאמר "ומצות

על מרורים יאכלוהו" - ובזמן הזה, חובת אכילת מרור אינו אלא מדרבנן. מפני שמצות

אכילת מרור אינו אלא עם הקרבן פסח, וכשאינן קרבן פסח אין מצות מרור.

ב. הלל היה מקיים את המצוה בכריכה בלבד, וחכמים חלקו עליו, וכדי לצאת את כל הדיעות

אנו אוכלים הן מצה ומרור בנפרד והן בכריכה. דיני המרור, נכתבו בנפרד.

התורה לספר ביציאת מצרים

מצות אכילת מצה

הרי זה עשרת ימי חמץ

א.הכל חייבים במצות שתיית ד' כוסות, אנשים נשים, ותינוקות יש לחנכם במצוה זו. ואפילו עני המתפרנס מן הצדקה חייב להשתדל לקיים מצוה זו. ואפילו אדם ששתיית יין קשה לו והרי הוא מצטער ממנו, צריך לדחוק עצמו לשחות.

ב.איתא בירושלמי על טעם מצות שתיית ד' כוסות: ר' יוחנן בשם ר' בניה: כנגד ד' גאולות. פירוש: כנגד ד' לשונות של גאולה שנאמרו בפרשת וארא - והוצאתי - והצלתי - וגאלתי - ולקחתי -. רבי יהושע בן לוי אמר: כנגד ד' כוסות של פרעה. שנאמר (בראשית מ) ו"כוס" פרעה בידי ואשחט אותם אל "כוס" פרעה ואתן את ה"כוס" על כף פרעה - ונתח "כוס" פרעה וגו' - ר' לוי אמר: כנגד ד' מלכיות (ששעבדו את ישראל - 1. כשדים 2. מדי 3. יון 4. אדום -) ורבנן אמרי: כנגד ד' כוסות של פורענות. שהקב"ה עתיד להשקות את אומות העולם. ע"ש. ג. שיעור הכוס: רביעית הלוג. והוא שיעור ביצה ומחצה (עם הקליפה) - ולכתחילה תחזיק הכוס כשתי ביצים. (שיעור רביעית במידות של היום: 86 גרם - וי"א 150 גרם). הכוס יהיה מלא ושותה כולו או רובו בבת אחת.

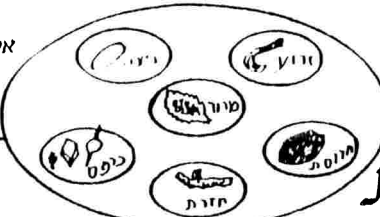
ד. מצוה לחזור אחרי יין אדום (אם אין הלבן משובח ממנו) כי יין אדום מוזכר בתנ"ך לחשיבות, ועוד שהוא רמז לדם שהיה פרעה שוחט את ילדי ישראל. ובמקומות שהגויים עלולים להעליל עלילות דם מתועבים, נמנעים מליקח יין אדום. (יין אדום הוא גם רמז לדם פסח שהיו ישראל על המשקוף ועל המזוזות בזמן הגאולה.)

ה. צריך לשתות את הכוסות לפי סדר ההגדה, ואם לא שתה בסדר הזה אלא בזה אחר זה - לא יצא. וכתב בדרכי משה: שמי שעושה את הסדר לא ימוג הכוסות בעצמו, אלא אחר ימוג.

כוסו של אליהו הנביא

א. יש מפרשים את ענין הכוס הזה, שאם נתבונן היטב בפרשת ד' לשונות הגאולה, נראה שיש שם עוד לשון אחד של גאולה, והיא: "והבאתי" - אלא שגאולה זו הולכת על גאולת העתיד שבה יהיה אליהו הנביא הגואל, ולכן מוזגין כוס חמישי ע"ש הגאולה העתידה בידי אליהו. ב. פירוש אחר: בגמרא יש פלוגתא אם צריכים חמישה כוסות או רק ד' כוסות, ולא נפסק הלכתא ונשאר בתיקו. והר"ת של תיק"ו הוא: תשבי יתרץ קושישיות ובעיות, כלומר

אליהו הנביא לגאלנו, ולכן ע"ש אליהו. (גר"א)

שספק זה יפשט כשיבוא מוזגים כוס 5

ובל הירבה לספר ביציאת מצרים הרי זה מצוה

לבישת הקיטל

כתב בהגות מהר"ל מפראג וז"ל: נוהגין ללבוש בגד לבן בליל הסדר, כי גוון הלבן הוא גוון פשוט בלי שום הרכבה, וזה מורה: שהגאולה היתה מצד עולם העליון הנבדל והפשוט בכח אתערותא דלעילא, ולא מצד שום עולם המורכב. וכדמיון הזה היה כה"ג משמש ביוה"כ בבגדי לבן, שהיה קונה מדריגה העליונה, וליל שימורים הוא כיו"כ בזה הענין, וטעם שניהם נסתר, עכ"ל. עוד נראה סמך לזה מדרש המכילתא: "ויהי שם ישראל לגוי - מלמד שהיו ישראל מצוינים שם. ובשבת (קמ"ח.) איתא, שתלמידך חכמים שבבבל מצוינים היו בבגדי לבן.

שלשה מצות

כתב במרוכי: שהוא זכר ללחמי תודה שמצד הדין יוצא בשלשה מצות, ואחד חלת חמץ.

מרור

רמזי חסה, כתבנו במנהגים. והחת"ס (ס' קל"ב) כתב רמז לאכילת תמכא (חריין) תמיד מספרים כבוד א-ל - ר"ת תמכא - ובליקוטי מהרי"ח מטעים את דבריו, ור"ל: שאצל ישראל, גם בעת שהוא בבחינת מרור ח"ו, שרע ומר להם, הם ג"כ תמיד מספרים כבוד הקב"ה וקדושתו.

חרוסת

כתב הפמ"ג בשם מ"צ סימן לדברים שעושים מהם חרוסת: בחרושת אב"ן ובחרושת ע"ץ. - אב"ן הוא ר"ת - אפל בארן ניסין - ע"ץ הוא ר"ת אונגבור צימערינג (זנגביל וקינמון).

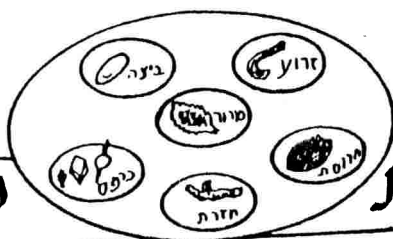
כרפס

ס' פרך - זכר שעבדו ס' רבוא מישראל במצרים בעבודת פרך. והחת"ס כתב: שקורין אותו בלשון אשכנז "צלר" ובשאר לשונות "אפיא" שהוא ר"ת אל פועל ישועות אתה -

מי מלח

משום שכשרצו לעשות את הפסח, הלכו למול עצמם, וקימ"ל: הפורש מן הערלה כפורש מן הקבר וצריך טבילה, והלכו כל הששים רבוא לטבול בנהר הנילוס, ומרב עם נעכר המים ונעשו מים מלוחים ועכורים. לכן טובלים את הכרפס שמרמו לס' רבוא במי מלח, לרמז שכל הששים רבוא הלכו לטבול עצמם לכבוד הקרבן פסח... (הגה"ק מהר"ש מבעלזא זי"ע)

ובל הטרבה לספר ביציאת מצרים

ארבעה כוסות

חוץ מהטעמים שהזכרנו במנהגים, כתב בבני יששכר בשם החיד"א טעם נוסף: נגד ארבעה דברים טובים שהיה בישראל בהיותם במצרים ושזכותם נגאלו משם. (שלא שינו את שמותם - שלא שינו לשונם - שהיו גדורין מעריות - שלא היו בהם דליוטורין.) -

מה שתקנו רז"ל להתחיל בכוס רביעי "שפוך חמתך" לפי שעתיד הקב"ה להשקות לאומות העולם ד' כוסות של פורענות. (קבנו בחיי וראו)

עיקר שיעבודם של ישראל במצרים היה שמונים ושש שנים - (מדרש שיר השירים) כוס בגימט' = 86 - וגימטריה = א-להים (מדת הדין) (חתם סופר)

חטיפת האפיקומן

איתא במסכתא פסחים, "חוטפים מצה בלילי פסחים (זה מיד זה - רמב"ם) בשביל תינוקות שלא ישנו כדי שישאלו. ואע"פ ששם הכונה שחוטפים מידי התינוקות כדי שלא ירבו באכילה (כמ"ש ברשב"ם שם) או כפ' הרמב"ם שחוטפים זה מזה לשנוי ולהתמיה בעיניהם שישאלו, בכ"ז כיון שעיקר המנהג הוקבע כדי שלא ישנו התינוקות מרוב צפיה וסקרנות, נשתרבב המנהג שהתינוקות גונבים את האפיקומן ומקבלים עבורו מתנה נאה, ומצד רצונו לחטוף האפיקומן אינו נרדם. (עיין בחק יעקב ס' תע"ב סק"ב)

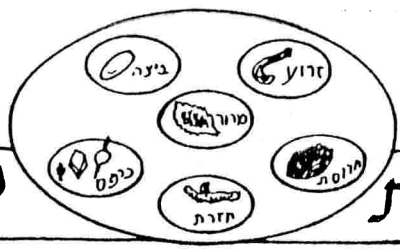
הערבה לספר בוצי'את
 מצרים הר'י זה עשרות וזכור

לחמא עניא

לחמא עניא
 לחמא עניא
 לחמא עניא
 לחמא עניא
 לחמא עניא
 לחמא עניא
 לחמא עניא
 לחמא עניא

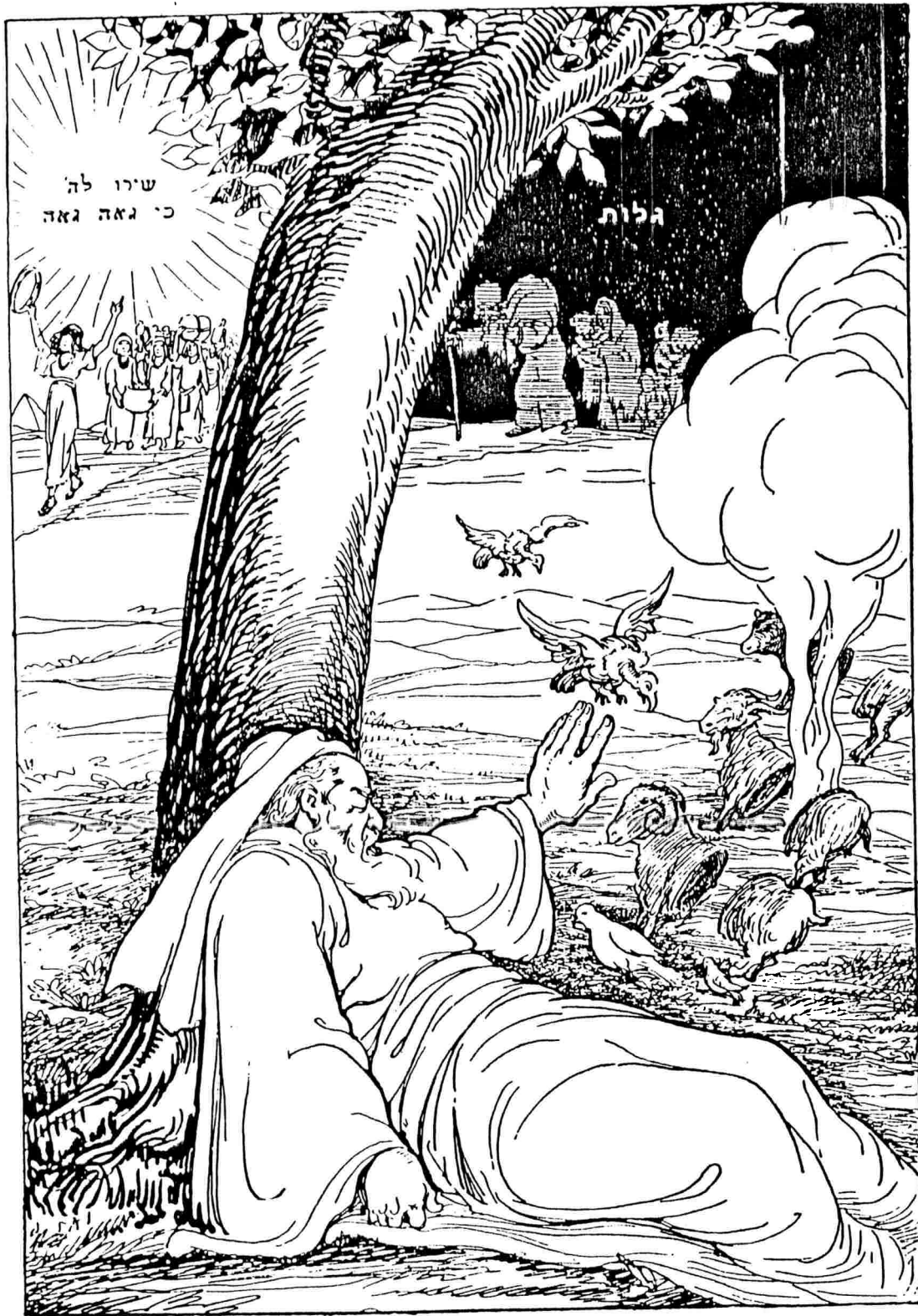
הא לחמא : הא לחמא עניא. מתוך הגדת פראג 1526

ובל הערבה לספר ביציאת
 נערים הרו זה עשו

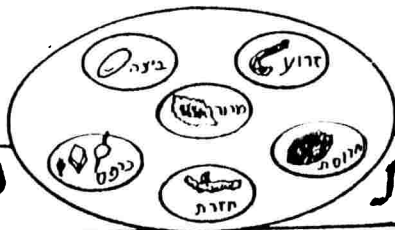

שירו לה
כי גאה גאה

גלות

ברית בין הבתרים

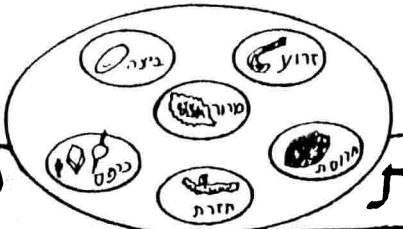
עצרים הרו זה עשרה

ובל הטובה לספר ביציאת

יָיִתוּ אֹתָנוּ הַמִּצְרִים וְיַעֲבֹנוּ

וְכָל הַתְּרֻבָּה לַסֶּפֶר בִּיצִיאַת
 מִצְרַיִם הָיוּ זֶה עֲשׂוּבוֹ וְהַחֲבִיל

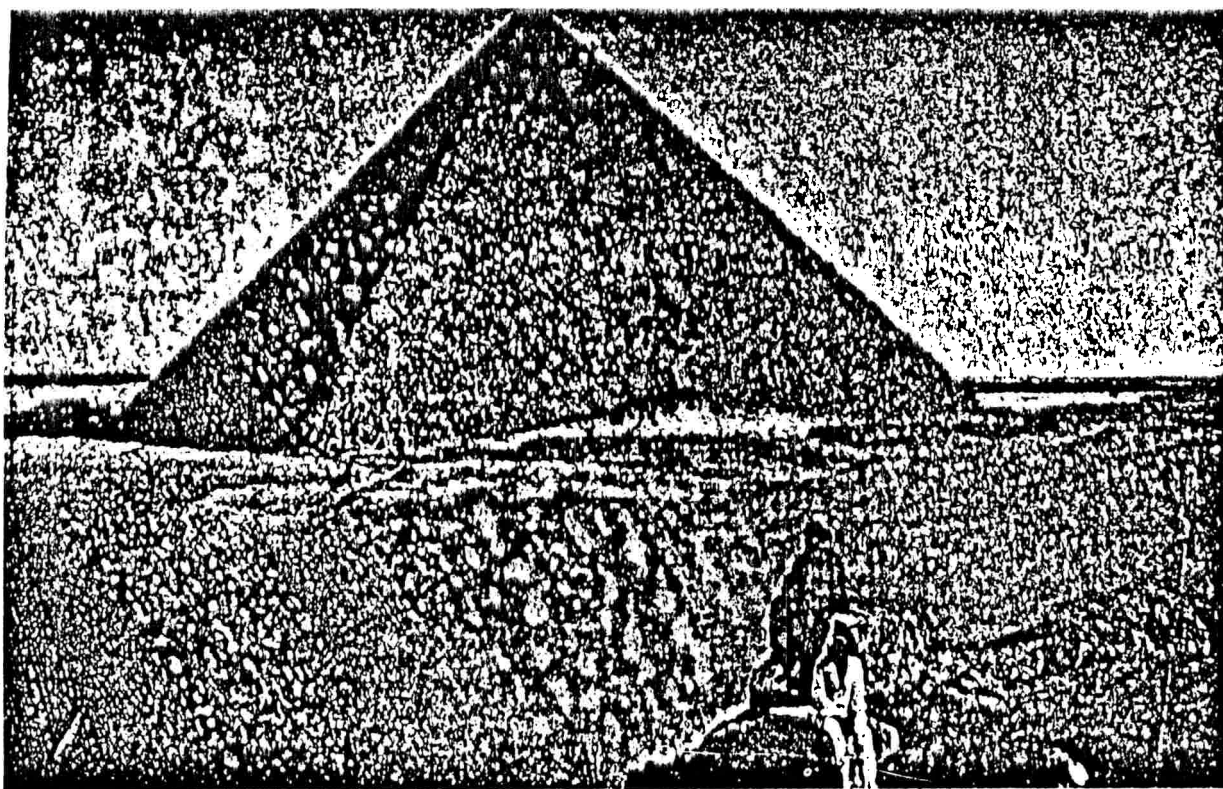
וְכָל הַתְּרֻבָּה לַסֶּפֶר בִּיצִיאַת
 מִצְרַיִם הָיוּ זֶה עֲשׂוּבוֹ וְהַחֲבִיל

(13) *Lespius IV, Berlin, 1850* טולובייטיק קט.
 אורחת נודדים שמיים ונשיאם אבשי ירודים מצרימה. ציור וכחובת על הציור למעלה. מימי סוסותריס השני, לפני יותר משלש אלפים שנה.

Semitic travelers to Egypt, with their leader Abishai at their head, going down to Egypt. The upper inscription and picture is of Senusert II, who flourished over 3,000 years ago.

THE GREAT PYRAMID OF PHARAOH CHEOPS

One of the scenes of ancient Egyptian civilization. These are the monuments erected by Egyptian kings for their own glorification. To this day all beholders marvel at these pyramids, tombs of Egypt's rulers; there is nothing like them on earth. According to ancient legend the Egyptians made the Israelites labor rigorously to erect these structures, and none knows how many of them are immured within the stone blocks.

הפירמידה הגדולה של פרעה כאופס.

אחד החזיונות של תרבות מצרים הקדמונית הם בניני עד שהיו מלכי מצרים בונים לכבוד ולתסארת: עד היום משתוממים כל באי מצרים למראה קברות המלכים הן הפירמידות, שאין על עפר משלן. ולפי מסורה עתיקה היו מצרים מעבדים את בני ישראל בפרך בעבודת הבנינים הללו וכמה ילדי ישראל משוקעים כאן בין הגדבכים. (ראה סנהדרין קיא. ותויש שמות פיה-צב.)

התרבה לספר ביציאת מצרים הרי זה יצאנו ונצאנו

זרוע

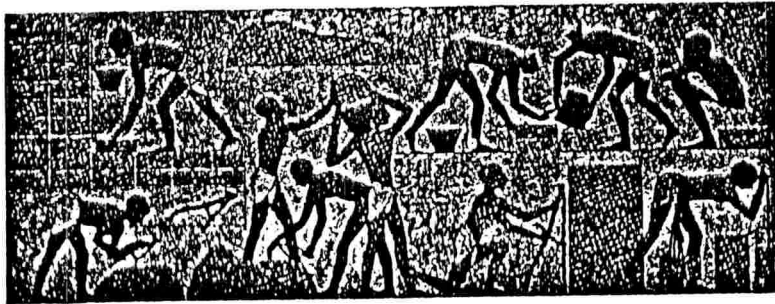
בינה

מור

מלכות

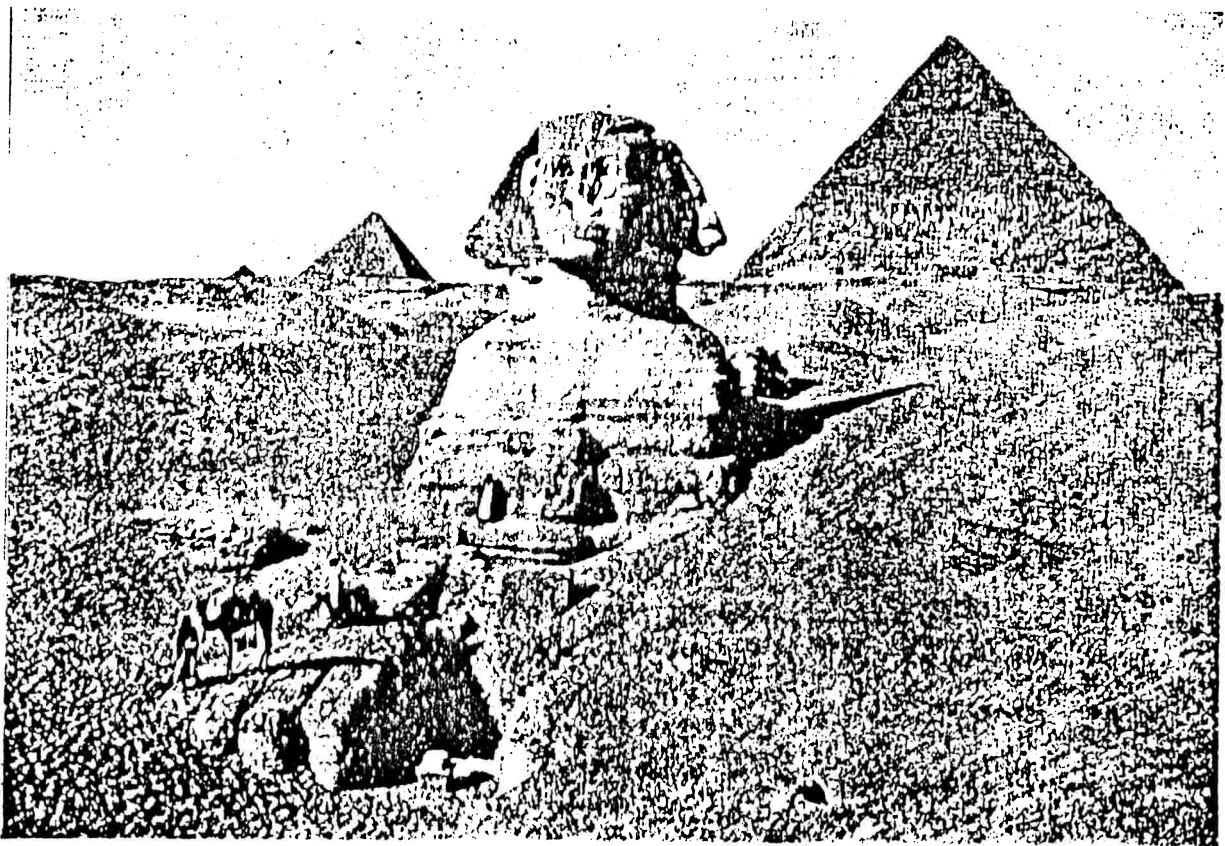
חזרת

ניפת

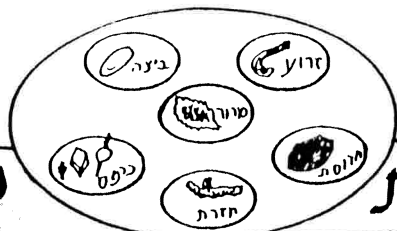

(3) Gressman, 253

שבויים בעבודת לבנים במצרים.
Captives working on bricks.

(10) הספינס הגדול על יד גיזה סמוך לקהיר. מחציו ולמעלה פני אדם ומחציו ולמטה דמות ארי רובץ. הם מפלאות מעשי אדם.
The Great Sphinx, at Giza near Kahir. The upper half has a human appearance, the lower that of a crouching lion.
One of the wonders of the world.

מצרים

ובל הטרבה לספר ביציאת

הרזי זה עיבודו

וידבר משה אל בני ישראל

עצרים היו זה עשור וזו

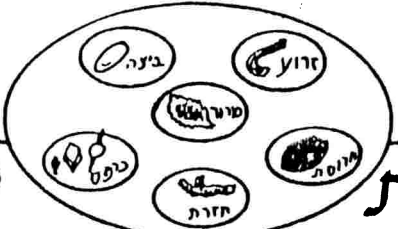
התרבה לספר ביציאת

וככה תאכלו אותו מתניכם חגורים
ומקלכם בידכם... מסח הוא לך

הנה הטרבה לספר ביציאת
עצרים הרו זה עיבא וזכא

הַמִּזְבֵּחַ עַל הַהַיִּים
 אֲשֶׁר לְאֵדֵי עֶדְוֵל
 הַמַּמְלָכָה אֲשֶׁר

בְּשִׁמְרָהּ

קָרָא

שָׁפַק עַל יָהוּזַבְבַּד וְחֵרֶן
 אֶבֶן יִשְׁנֵם הַתְּרִדֹק בְּאֶף
 וְהַשְׂמֵרָה אֶתְחַתֵּם יָמֵי

הַדְּרָבָה לַסֶּפֶר בִּיצִיאַת
 עֲצָרִים הָרִי זֶה עֲשִׂיבֹתוֹ וְחֵרֶן

בִּיעָה

חֲדָק

מִיֻּבָּל

מִיֻּבָּל

כִּפְסָה

חֲדָרֵת

אלמעכטיגער גאט נון בויא דיין טעמפל שירה,

אלזו שיר, און אלזו כאלד, אין אונזרן טאגן שירה,
יזא שירה נון בויא, נון בויא, נון בויא דיין טעמפל שירה.

בארים הערציגער גאט נון בויא דיין טעמפל שירה,

אלזו שיר, און אלזו כאלד, אין אונזרן טאגן שירה,
יזא שירה, נון בויא, נון בויא, נון בויא דיין טעמפל שירה.

גרוסער גאט, דעמוטונגער גאט, נון בויא דיין טעמפל שירה,

אלזו שיר, און אלזו כאלד, אין אונזרן טאגן שירה, -
יזא שירה, נון בויא, נון בויא, נון בויא דיין טעמפל שירה.
הוכיר גאט, ווערדיגער גאט, זיסער גאט, חעניגער גאט, נון בויא דיין
טעמפל שירה.

אלזו שיר, און אלזו כאלד, אין אונזרן טאגן שירה,
יזא שירה, נון בויא, נון בויא, נון בויא דיין טעמפל שירה.

טוגליכער גאט, יודישער גאט, נון בויא דיין טעמפל שירה,

אלזו שיר, און אלזו כאלד, אין אונזרן טאגן שירה,
יזא שירה, נון בויא, נון בויא, נון בויא דיין טעמפל שירה.

קרעפטיגער גאט, לעבדיגער גאט, מעכטיגער גאט, נאמהאסטיגער גאט,
פענסטיגער גאט, עביגער גאט, נון בויא דיין טעמפל שירה,

אלזו שיר, און אלזו כאלד, אין אונזרן טאגן שירה,
יזא שירה, נון בויא, נון בויא, נון בויא דיין טעמפל שירה.

פארכצומער גאט, צימליכער גאט, קיניגליכער גאט, רייכער גאט, נון בויא
דיין טעמפל שירה.

אלזו שיר, און אלזו כאלד, אין אונזרן טאגן שירה,
יזא שירה, נון בויא, נון בויא, נון בויא דיין טעמפל שירה.

שיינער גאט, תרייסער גאט, נון בויא דיין טעמפל שירה,

אלזו שיר, און אלזו כאלד, אין אונזרן טאגן שירה,
יזא שירה, נון בויא, נון בויא, נון בויא דיין טעמפל שירה.

דוא בישט גאט און קיינער מער, נון בויא דיין טעמפל שירה,

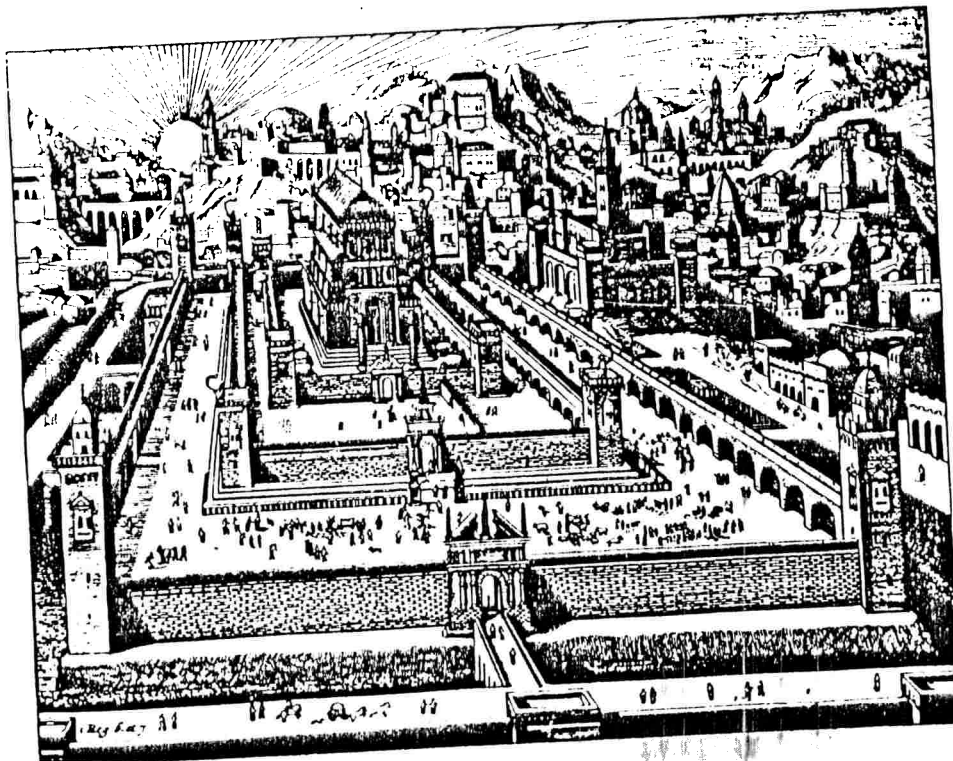
אלזו שיר, און אלזו כאלד, אין אונזרן טאגן שירה,
יזא שירה, נון בויא, נון בויא, נון בויא דיין טעמפל שירה.

יכל הערבה לספר ביציאת מצרים הרי זה עשרת ימי

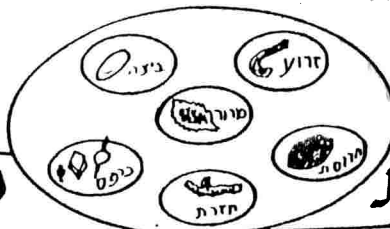

הרחמן הוא יוכנו לימות המשיח
 וכתחו חרבותם לאתים... לא ישא נוי אל נוי חרב ונור. ונר זאב עם כבש... ואריה כבקר יאכל תבן

והוא יאכל
 עצרים
 הריו זה עיבודו

ובל הערבה לספר ביציאת

*****
 * חידושים מפליאים!!! *
 * *****

חודש ניסן

בכל החודש אסור להתענות מפני שרובו יצא בקדושה ובשמחה, ואילו בר"ח ניסן - מבואר בבאה"ט (ס' תכ"ס סק"ח) שיש מקום להתענות בו תענית צדיקים. (וע' בספר מגן האלף ה"פ סק"ד שהשיג עליו, מכיון שיש אומרים שאסור להתענות בר"ח מה"ת, ואפילו אם הוא רק מדרבנן, מי יערוב לנ"ל להתיר איסור דרבנן משום מנהג שאין לו שורש בש"ס, ע"ש) רמז לזה: "החודש הזה לכם ראש חדשים" - כל החודש הוא לנו כמו ראש חודש שאסור בתענית. "ראשון הוא לכם לחודשי השנה" אך היום הראשון של החודש - דינו כחודשי השנה שמוותרים בתענית כרגיל.

ראש חודש ניסן

אינו חל בימי ב' ד' ו' כי אם באחד מימי א' ג' ה' ז' - ימים שאינם זוגיים. אולי לרמז: שבחודש זה נתגלתה יחודו של הקב"ה בעולם, ע"י ביטול אלילים ומזלם של מצרים, ושהוא יחיד ומיוחד, ואין לו ח"ו בן זוג באלוקותו יתברך. ושבחודש זה בחר לו לעם, את ישראל "עמו המיוחד" שאין לו בן זוג בכל העמים.

שבת הגדול

בשבלי הלקט (ס' ר"ה; ומשם בתניא רבתי ס' מ"ב) כתב שה"ה בשבתות שקודם חג השבועות וחג הסוכות שקורים אותם שבת הגדול. ויש לזה עוד מקורות: מחזור רומא "יוצר לשבת הגדול של שבועות - פירוש מסכת משקין לרבי שלמה בן היתום (ברלין תר"ע, עמ' 15) "מיהו בשבת הגדול שלפני פסח ועצרת וראש השנה וסוכה לא הוה מקשה ליה" וכו' (וזה אחרת קצת ממ"ש השבלי"ט הנ"ל, ששבת הגדול קרויים השבתות שלפני שלש רגלים, וכאן הוסיף את ראש השנה) -

בדיקת חמץ

במכילתא דרשב"י (שמות יב יז) "ושמרתם את היום הזה" שמריהו מלפניו, מכאן אמרו: אור לארבעה עשר בודקין את החמץ לאור הנר". הרי לפנינו מקור בדברי חז"ל לבדיקת חמץ מה"ת. ובירושלמי פסחים (פ"א ה"א) מובאת הדרש בצורה אחרת, ובתורת אסמכתא: ושמרתם את היום הזה, עשה שיהיו היום והלילה משומרים, מכאן סמכו חכמים לומר: אור לארבעה עשר בודקין את החמץ.

כך היתה קצירת העומר בזמן בית המקדש

שליחי בית־דין היו יוצאים בערב חג הפסח לשדה שעורה, בסביבות ירושלים (כשלא מצאו שעורה בשלה בסביבת ירושלים, היו יוצאים למקום אחר אלא שמצוה להביא את ה„עומר“ מן הקרוב) והיו אוגדים בקמה מלא אגרופים שבלים כדי שיהי' נוח לקצור.

בחמשה עשר בניסן לפנות ערב, היו מתכנסים במקום הנ"ל בני כל העיירות הסמוכות, וזקני בית דין שבירושלים ונכבדי העיר היו יוצאים לשם.

משחשכה, והגיע ליל ששה עשר היינו ליל שני של פסח הי' שליח בית דין פונה להנאספים ושואל בקול רם:

„בא השמש?“ (כבר שקעה השמש ?) והם עונים לו - „הן“.

והוא חוזר ושואל אותם:

„בא השמש?“ והם עונים לו - „הן“.

שלוש פעמים הי' חוזר על שאלתו, והם עונים לו „הן“.

והשליח בית־דין הגביה את „מגל הקוצרים“ שבידו ושואל:

„מגל זו ?“ (כלומר האקצור במגל זו ?) והם עונים לו - „הן“.

חזר ושאל אותם שאלה זו עד שלוש פעמים, ואח"כ לוקח קופה (סל) ובקול רם שואל:

„קופה זו ?“ (כלומר האשים את השבלים הנקצרים בסל זה ?) והם עונים „הן“.

„קופה זו ?“ והם עונים לו „הן“.

„קופה זו ?“ והם עונים לו „הן“.

אם הי' ששה עשר בניסן חל בשבת (מקרה כזה הי' יכול להיות רק בזמן שקידשו את החודש על פי עדי ראיה, ולא על פי חשבון, הואיל ובחשבון קביעת החדשים שאנו נוהגים בו קיים כלל „לא בד"ו פסח“) הי' מוסיף ושואל:

„בשבת זו ?“ (כלומר האקצור אף בשבת היום) והם עונים לו „הן“. (מפני שקצירת העומר דוחה שבת).

„בשבת זו ?“ והם עונים לו „הן“.

„בשבת זו ?“ והם עונים לו „הן“.

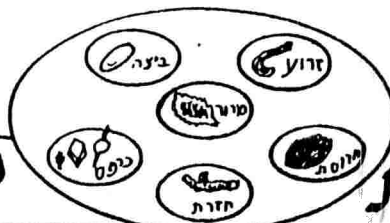
„אקצור ?“ (כלומר האקצור אף בשבת היום ?) והם עונים לו „קצור“

„אקצור ?“ והם עונים לו „קצור“

„אקצור ?“ והם עונים לו „קצור“.

על כל שאלה ושאלה הי' חוזר שלוש פעמים והקהל עונים הן - וכל כך למה ? כדי להרבות פרסום לדבר, להוציא מלבם של צדוקים (כת אפקורסים שקמה בזמן בית המקדש

ועצרים הריו זהו משובח!

ובל הערבה לספר ביציאת

ספירת העומר

מתי מתחילים לספור ?

„ממחרת השבת“ והתורה עצמה מפרשת על איזה יום מדובר. „מיום הביאכם את עמר התנופה“ והוא ביום אחרי יום ראשון של פסח, כלומר ביום ששה עשר בניסן.

מצות עשה

ספירת העומר היא מצות עשה שנאמר (ויקרא כ"ג-ט"ו ט"ז) וספרתם לכם ממחרת השבת (י"ט) מיום הביאכם את עומר התנופה שבע שבתות תמימות תהיינה עד ממחרת השבת תספרו חמשים יום, ונאמר (דברים ט"ז ט) „שבעה שבועות תספר לך מהחל חרמש בקמה“ (לקצור העומר) תחל לספור שבעה שבועות ועשית חג שבועות“ (אבל היום בהעדר קרבן הוי רק מצוה דרבנן „זכר למקדש“).

חיוב על כל אחד

שנאמר „וספרתם לכם“ שתהא ספירה לכל אחד ואחד.

זמנו מבערב

ממה שנאמר תמימות דרשו מלמד שמתחיל ומונה מבערב (רש"י).

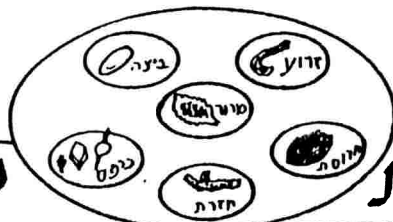
מצוה לממני יומי ומצוה לממני שבועי

אמר אביי מצוה לממני יומי ומצוה לממני שבועי דכתיב תספרו חמשים יום, וכתיב שבעה שבועות תספור לך.

מהו ה„עומר“ הזה שסופרים לו ?

„מנחת העומר“ הוא קרבן סולת שהיו מקריבים על גבי המזבח בבית המקדש מן התבואה החדשה בששה עשר בניסן, להודות לה, „הנותן לחם לכל בשר“, הביאו לפני עומר בפסח, כדי שתתברך לכם תבואה שבשדות“ (ברייתא ר"ה ט"ז).

ובל הטרנה לספור ביציאת מצרים הרי זה עשוינו! וזאת

ברוך... אשר קדישנו

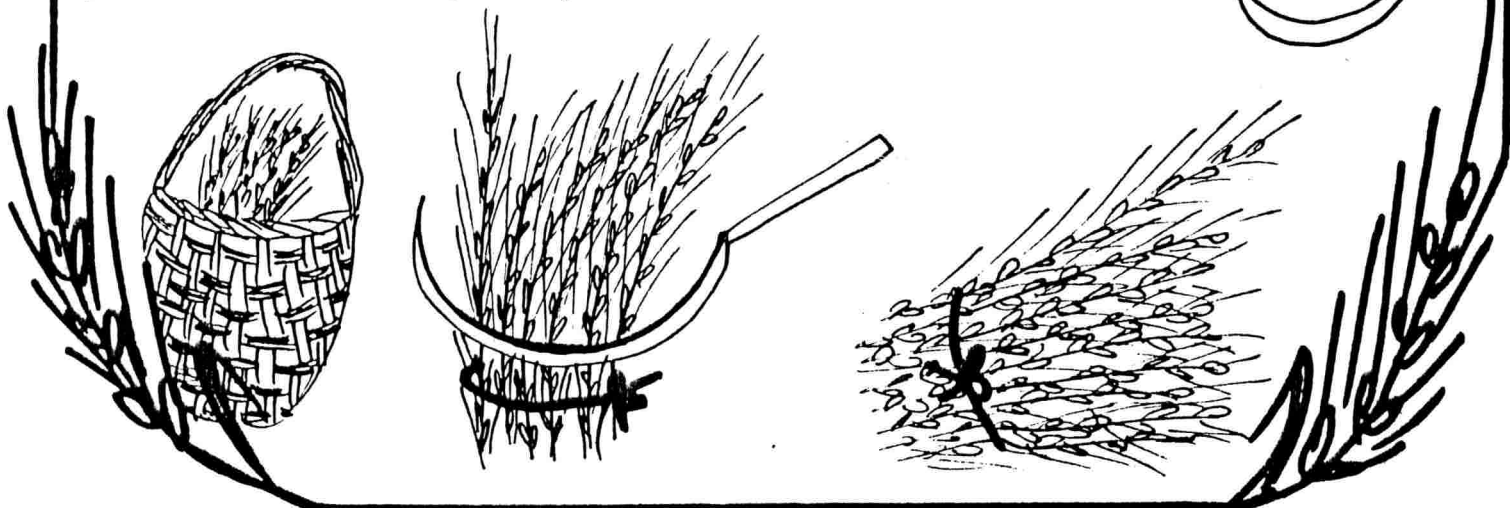
בטצוותיו וצווננו

על ספירת העומר.

היום... לעומר

השעורה החדשה

עגל

ביטול חמץ

הקצו"ח בס' רס"ב כתב: שאם שכח מחמת אונס לבטל קודם שש ואחר שש נזכר וביטל, מותר בהנאה אחר הפסח, וכיון שעכשיו ביטל, אמרינן: מעיקרא ניחא ליה. ובספר קובץ על הרמב"ם דחה דבריו, וכתב שאין לצרף היתר זה אפילו לסניף בעלמא, ע"ש.

האם יכול להתנות קודם חג הפסח על מה שיתחמץ בפסח שיהא בטל למאי דס"ל דיכול אדם להפקיע דבר שלא בא לעולם, כיון ולא חל ההפקר אלא לאחר שנתחמץ ואז כבר אינו ברשותו. החת"ס סובר (ס' קל"א) דאינו יכול להתנות כן. בשע"ת (ס' תמ"ה) כתב בשם הב"ח שדבר זה אפשרי בהחלט. ובתשובה מאהבה הניח בצ"ע.

בחו"ב הגרע"א (ס' כ"ג) חידש: עכו"ם שהלוה את ישראל על חמצו, והאחריות על ישראל, כיון שיכול הישראל לעשות בחמץ ככל חפצו למכרו ולהקדישו, דאם קדם וזביניה - זבינא, ואין המלוה מוציא מידי הלקוחות, מהני ג"כ ביטול ומותר לאחר הפסח. וע' בשו"ת כתב סופר (ס' פ"ד) שדעתו: שלישאל הנפקד בעצמו אסור החמץ אפילו בהנאה, ולאחרים מותר החמץ אפילו באכילה כיון שאין גוף החמץ של ישראל.

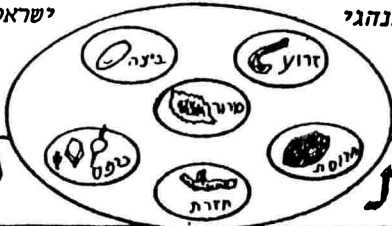
ערב פסח

עיי' במשנה למלך (הלכות כלי המקדש פ"ו) שהאריך דאסור להתענות בערב פסח. וע' תשו' עולת שמואל (ס' נ"ח) שמצד הרבה שאחר חצות א"צ להשלים, כיון שהוא זמן הקרבת קרבן פסח. איסור מלאכה בערב פסח מאחר חצות, כתבו התוס' ר"פ מקום שנהגו בשם הירשלמי, שהיא אסורה "מדאורייתא" - אך דעת הרמב"ם ושאר עוסקים היא שאינו אלא דרבנן.

יש מקפידים שלא לאכול מבוקר ער"פ עד אחר כורך של סדר שני מכל המינים הנכנסים בסימני חרוסת והמרור. (מנהגי חב"ד)

ליל הסדר

דעת הרמב"ם ורש"י בספר הפרדס, שגם את הכרפס יש לטבול בחרוסת, אך דעת התוס' והרא"ש שאדובא אסור לעשות כן. (ד"מ) החיי אדם כתב שמה שנוהגים ליתן הפסק מטפחת ביו מצה למצה, הוא מנהג בורות. אך החת"ס בתש' (ס' נ"א) כתב: שאותם שחושבים שהם מנהגי בורות, הם בארות חצובות ממקור מים חיים, וחלילה לפשוט יד במנהגי ישראל.

עצרים הריו זה עשונדו! וכל הערבה לספר בוציאת

לוח השיעורים

לכזית – ביצה – ורביעית

לדעת חזון איש זצ"ל
(שיעור הגדול – של הנו"ב)

לפי חשבון המשקל	לפי חשבון הביצים	
50-45 גרם – בא"י oz. 1.8-1.6 – בחו"ל	חצי ביצה – בינונית (ביצה זמנינית)	זית

זית לי"א פחות משליש ביצה, והוא שלש עשיריות ביצה.
(כן ביאר הגר"א שיטה זו במשלי כב, ט, בשם זוה"ק)

30 גרם – בא"י oz. 1.1 – בחו"ל		זית
100 גרם – בא"י oz. 3.5 – בחו"ל	ביצה בינונית (שתי ביצים זמנינית)	ביצה
150 גרם – בא"י oz. 5.3 – בחו"ל	ביצה ומחצה (ג' ביצים זמנינית)	רביעית

לדעת ר' אברהם חיים נאה זצ"ל
(שיעור הקטן – של דע"ת)

לפי חשבון המשקל	לפי חשבון הביצים	
25.6 גרם – בא"י oz. 0.9 – בחו"ל	חצי ביצה זמנינית	זית

זית לי"א פחות משליש ביצה, והוא שלש עשיריות ביצה.
(כן ביאר הגר"א שיטה זו במשלי כב, ט, בשם זוה"ק).

17.3 גרם – בא"י oz. 0.61 – בחו"ל	כנ"ל בשיעור חזו"א	זית
57.6 גרם – בא"י oz. 2.1 – בחו"ל	ביצה זמנינית	ביצה
86 גרם – בא"י oz. 3.0 – בחו"ל	ביצה ומחצה זמנינית	רביעית